

2011. gada 9. decembrī
Rīgā

Normatīvie noteikumi Nr. 300
(prot. Nr. 56 2. p.)

Grozījumi "Minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas noteikumos"

Izdoti saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 35. panta
sesto daļu un 50.⁸ panta sesto daļu un
Finanšu instrumentu tirgus likuma 121. panta otro un
astoto daļu un 123.³ panta sesto daļu

Izdarīt Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 02.05.2007. normatīvajos noteikumos Nr. 60 "Minimālo kapitāla prasību aprēķināšanas noteikumi" (turpmāk – noteikumi) šādus grozījumus:

1. Papildināt noteikumus ar 60.¹ punktu šādā redakcijā:
"60.¹ Atkārtota vērtspapirizēšana (*re-securitisation*) – vērtspapirizēšana, kurā risks, kas saistīts ar tās pamatā esošo riska darījumu portfeli, ir sadalīts vairākos laidienos un vismaz viens šāda portfeļa riska darījums ir vērtspapirizēšanas pozīcija."
2. Papildināt noteikumus ar 61.¹ punktu šādā redakcijā:
"61.¹ Atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcija – riska darījums, kas izriet no atkārtotas vērtspapirizēšanas."
3. Izteikt 73. punktu šādā redakcijā:
"73. Iestāde nodrošina pašu kapitālu, kura apmērs vienmēr ir lielāks par vai vienāds ar šādu kapitāla prasību kopsummu:
73.1. kredītriska un atgūstamās vērtības samazinājuma riska (*dilution risk*) kapitāla prasība visiem riska darījumiem, izņemot riska darījumus, kas veido pašu kapitāla samazinājumu, un izņemot tirdzniecības portfeļa riska darījumus, ja iestāde neizmanto 74. punktā noteikto atbrīvojumu tās pozīcijas risku aprēķinam;
73.2. tirgus risku kapitāla prasības:
73.2.1. tirdzniecības portfeļa parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru pozīcijas riska kapitāla prasība, kas noteikta saskaņā ar II sadaļas 3. nodaļas 1. daļas nosacījumiem vai izmantojot riskam pakļautās vērtības (turpmāk – RPV) iekšējos modeļus, kas atbilst II sadaļas 3. nodaļas 6. daļas prasībām;
73.2.2. tirdzniecības portfeļa darījuma partnera kredītriska kapitāla prasība, kas noteikta saskaņā ar II sadaļas 3. nodaļas 3. daļas nosacījumiem, un, ja ir saņemta Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk – Komisija) atļauja pārsniegt lielo riska darījumu ierobežojumus tirdzniecības portfeļa riska darījumiem, kapitāla prasība šādam pārsniegumam, kas aprēķināta saskaņā ar Komisijas 2010. gada 13. novembra normatīvajiem noteikumiem Nr. 313 "Risku darījumu ierobežojumu izpildes normatīvie noteikumi";

73.2.3. netirdzniecības portfeļa un tirdzniecības portfeļa ārvalstu valūtas riska kapitāla prasība, kas noteikta saskaņā ar II sadaļas 3. nodaļas 4. daļas nosacījumiem vai izmantojot RPV iekšējos modeļus, kas atbilst II sadaļas 3. nodaļas 6. daļas prasībām;

73.2.4. netirdzniecības portfeļa un tirdzniecības portfeļa preču riska kapitāla prasība, kas noteikta saskaņā ar II sadaļas 3. nodaļas 5. daļas nosacījumiem vai izmantojot RPV iekšējos modeļus, kas atbilst II sadaļas 3. nodaļas 6. daļas prasībām;

73.2.5. netirdzniecības un tirdzniecības portfeļa norēķinu riska kapitāla prasība, kas noteikta saskaņā ar II sadaļas 3. nodaļas 2. daļas nosacījumiem;

73.3. operacionālā riska kapitāla prasība, kas noteikta saskaņā ar II sadaļas 4. nodaļas nosacījumiem."

4. Izteikt 93. punktu šādā redakcijā:

"93. Noteikumu 92. punktā minēto atvasināto instrumentu riska darījuma vērtību nosaka, lietojot vienu no šo noteikumu 1. pielikumā norādītajām metodēm, ņemot vērā pārjaunojuma līgumu vai citu ieskaita līgumu ietekmi."

5. Izteikt 162. punkta ievaddaļu šādā redakcijā:

"162. Ja iestāde – iniciators nodod būtisku kredītrisku, kas saistīts ar vērtspapirizētajiem riska darījumiem, saskaņā ar šo noteikumu 4. pielikuma 2. daļu, tā var:"

6. Izteikt 172. punktu šādā redakcijā:

"172. Iestādei – iniciatoram vai iestādei – sponsoram, kas vērtspapirizēšanas pozīcijas riska svērtās vērtības aprēķinu veikusi saskaņā ar 162. punktā noteikto vai pārdevusi sava tirdzniecības portfeļa instrumentus ĪNIS tā, ka iestādei vairs nav jātur pašu kapitāls šādu instrumentu risku segšanai, nav pienākuma sniegt tādu atbalstu vērtspapirizēšanai, kas pārsniedz tās līgumsaistības, ar mērķi mazināt investoru iespējamās vai faktiskās zaudējumus."

7. Izteikt 182.1. punktu šādā redakcijā:

"182.1. ja iestāde kā darījuma partneris (aizsardzības pret kredītrisku pārdevējs, turpmāk – aizsardzības pārdevējs) uzņemas kredītrisku, tirgus riska kapitāla prasību aprēķinam izmanto kredīta atvasinātā instrumenta nosacīto vērtību, ja nav norādīts citādi. Aprēķinot kapitāla prasību, iestāde var samazināt kredīta atvasinātā instrumenta nosacīto vērtību par kredīta atvasinātā instrumenta tirgus vērtības izmaiņām kopš tirdzniecības sākuma. Aprēķinot specifiskā riska kapitāla prasību, parāda termiņa vietā piemēro kredīta atvasinātā instrumenta termiņu, izņemot kopējo ieņēmumu mijmaiņas līgumus (*total return swaps*). Pozīcijas nosaka šādi:"

8. Izteikt 182.1.7. punktu šādā redakcijā:

"182.1.7. ja n-to saistību nepildīšanas gadījumā kredīta atvasinātajam instrumentam ir ārējais novērtējums (reitings), aizsardzības pārdevējs aprēķina specifiskā riska kapitāla prasību, izmantojot atvasinātā instrumenta ārējo novērtējumu (reitingu) un piemērojot attiecīgās vērtspapirizēšanā piemērojamās riska pakāpes;"

9. Izteikt 190. punktu šādā redakcijā:

"190. Tirdzniecības portfeļa parāda vērtspapīru specifiskā riska kapitāla prasību aprēķina kā šādu specifiskā riska kapitāla prasību kopsumu:

190.1. specifiskā riska kapitāla prasība parāda vērtspapīriem, izņemot vērtspapirizēšanas pozīcijas, kas aprēķināta šādi:

190.1.1. katru tīro pozīciju, kas ir aprēķināta saskaņā ar 174.–187. punkta nosacījumiem, iedala vienā no 2. tabulā norādītajām kategorijām atkarībā no tās emitenta/debitora veida, emitenta/debitora iekšējā vai ārējā kredīta novērtējuma un atlikušā termiņa un ņemot vērā 191.–194. punkta nosacījumus, un reizina ar 2. tabulā norādīto attiecīgo svēršanas likmi;

190.1.2. summē atbilstoši 190.1.1. punkta prasībām aprēķināto svērto garo un svērto īso pozīciju absolūtās vērtības;

190.2. vērtspapirizēšanas pozīciju specifiskā riska kapitāla prasība, kas aprēķināta saskaņā ar 195. punkta prasībām."

10. Papildināt noteikumus ar 190.¹ punktu šādā redakcijā:

"190.¹ Rēķinot specifiskā riska kapitāla prasību saskaņā ar 190., 195. vai 195.³ punkta prasībām, iestāde var noteikt tādu svēršanas likmju lieluma un tīro pozīciju reizinājuma rezultāta ierobežojumu, kuru piemērojot specifiskā riska kapitāla prasība nepārsniegs maksimāli iespējamo saistību nepildīšanas zaudējumu apmēru. Īsajām pozīcijām šādu ierobežojumu var noteikt kā šādu pozīciju vērtību izmaiņu apmēru, kas izveidotos, ja pozīcijas pamatā esošais parādnieks nekavējoties tiktu pārklassificēts riskam nepakļautajā parādniekā."

11. Izteikt 191., 192., 193., 194. un 195. punktu šādā redakcijā:

"191. Kvalificētie parāda vērtspapīri ir šādas pozīcijas veidojošie parāda vērtspapīri:

191.1. parāda vērtspapīru garās un īsās pozīcijas, kurām, lietojot SP, piemēro kvalitātes pakāpes, kas atbilst vismaz ĀKNI investīciju reitingiem (sk. 11. pielikumu);

191.2. parāda vērtspapīru garās un īsās pozīcijas, kurām, lietojot IRB pieeju, noteikta SNV, kas nav lielāka par 191.1. punktā minēto parāda vērtspapīru SNV;

191.3. parāda vērtspapīru garās un īsās pozīcijas, kurām nav pieejams ĀKNI reitings un kuras atbilst šādiem nosacījumiem:

191.3.1. pozīcijas ir pietiekami likvīdas;

191.3.2. parāda vērtspapīru kvalitāte, pēc pašas iestādes uzskatiem, ir vismaz vienāda ar 191.1. punktā minēto parāda vērtspapīru kvalitāti;

191.3.3. parāda vērtspapīri ir iekļauti vismaz vienā dalībvalsts regulētā tirgus sarakstā vai šo noteikumu 5. pielikumā minēto ārvalstu atzīto biržu sarakstā;

191.4. parāda vērtspapīru, kurus emitējusi iestāde, kas ievēro direktīvā 2006/48/EK noteiktās kapitāla pietiekamības prasības, garās un īsās pozīcijas, ja šādi parāda vērtspapīri ir pietiekami likvīdi un to kvalitāte ir vismaz vienāda ar 191.1. punktā minēto parāda vērtspapīru kvalitāti;

191.5. iestādes parāda vērtspapīri, kuru kredīta kvalitāte atbilst vai ir augstāka nekā 2. kredīta kvalitātes pakāpe saskaņā ar SP, ja iestāde – emitents ievēro direktīvā 2006/48/EK noteiktās kapitāla pietiekamības prasības;

191.6. parāda vērtspapīru iekļaušanas kvalificētajos vērtspapīros procedūru pārbauda Komisija un nepieciešamības gadījumā, ja uzskata, ka kādu parāda vērtspapīru specifiskais risks ir pārāk augsts vai tie neatbilst citiem šajā punktā minētajiem kritērijiem, groza iestādes novērtējumu.

192. Parāda vērtspapīriem, kas nav kvalificēti parāda vērtspapīri saskaņā ar 191. punktu, piemēro 8 procentu vai 12 procentu svēršanas likmi saskaņā ar 2. tabulu.

193. Iestāde, kas piemēro IRB pieeju riska darījumu kategorijai, kurā iekļauts parāda instruments, var piemērot svēršanas likmi, kas atbilst saskaņā ar SP kredītriskam noteiktajai kvalitātes pakāpei, kurai piemīt tāda pati vai mazāka SNV, kas noteikta atbilstoši IRB pieejai.

194. Finanšu instrumentiem, kuru emitentam ir maksātnespējas pazīmes, iestāde piemēro 12 procentu svēršanas likmi.

195. Specifiskā riska kapitāla prasību tirdzniecības portfeļa vērtspapirizēšanas pozīcijām, kuras veido saskaņā ar 174.–187. punktu aprēķinātās tīrās pozīcijas, nosaka šādi:

195.1. iestāde, kas netirdzniecības portfeļa riska darījumu kredītriska kapitāla prasību rēķina, lietojot SP, specifiskā riska kapitāla prasību aprēķina kā 8 procentus no vērtspapirizēšanas pozīcijas riska svērtās vērtības, kas noteikta saskaņā ar šo noteikumu 4. pielikuma 4. daļas 21.–50. punktu;

195.2. iestāde, kas netirdzniecības portfeļa riska darījumu kredītriska kapitāla prasību rēķina, lietojot IRB pieeju, specifiskā riska kapitāla prasību aprēķina kā 8 procentus no vērtspapirizēšanas pozīcijas riska svērtās vērtības, kas noteikta saskaņā ar šo noteikumu 4. pielikuma 4. daļas 51.–92. punktu;

195.3. iestāde var izmantot uzraudzības formulas metodi 195.1. un 195.2. punkta vajadzībām, tikai saņemot Komisijas atļauju, izņemot tādas iestādes – iniciatorus, kas šo metodi var izmantot vērtspapirizēšanas pozīciju kredītriska kapitāla prasības noteikšanai netirdzniecības portfelī. Ja uzraudzības formulas metodes piemērošanai ir nepieciešams noteikt riska darījuma partnera SNV un SNZ, to var darīt saskaņā ar IRB pieejā noteikto vai arī, saņemot atsevišķu Komisijas atļauju, izmantot alternatīvu pieeju, kas balstās uz 287. punktā aprakstītajām aplēsēm un kas atbilst IRB pieejai noteiktajiem kvantitatīvajiem standartiem;

195.4. šo noteikumu 14. pielikuma prasībām atbilstošām vērtspapirizēšanas tīrajām pozīcijām specifiskā riska kapitāla prasību aprēķina kā 8 procentus no saskaņā ar šā pielikuma nosacījumiem noteiktajām vērtspapirizēšanas pozīciju riska svērtajām vērtībām;

195.5. summē visu saskaņā ar 195.1.–195.4. punktu aprēķināto īso svērto pozīciju un garo svērto pozīciju absolūto vērtību;

195.6. pārejas periodā līdz 2013. gada 31. decembrim, atkāpjoties no 195.5. punkta prasībām, iestāde saskaita atsevišķi svērto garo pozīciju kopsummu un svērto īso pozīciju absolūto vērtību kopsummu un nosaka specifiskā riska kapitāla prasību lielākās summas apmērā. Šajā pārejas periodā iestāde sniedz Komisijai informāciju par šādu īso un garo svērto pozīciju apmēru sadalījumā pa to veidojošo instrumentu veidiem."

12. Papildināt noteikumus ar 195.¹, 195.², 195.³, 195.⁴, 195.⁵ un 195.⁶ punktu šādā redakcijā:

"195.¹ Specifiskā riska kapitāla prasība tādiem vērtspapirizēšanas pozīcijā iekļautajiem riska darījumiem, kas veidotu pašu kapitāla samazinājumu vai kam piemērotu 1 250 procentu riska pakāpi, ja to riska svērto vērtību rēķinātu saskaņā ar šo noteikumu 4. pielikuma 4. daļu, nevar būt mazāka par to, kas noteikta saskaņā ar šo noteikumu 4. pielikumu.

195.² Vērtspapirizēšanas pozīciju likviditātes nodrošināšanai paredzētajām kredītlīnijām, kurām nav pieejams ĀKNI reitings, kapitāla prasība ir ne mazāka par šo noteikumu 4. pielikuma 4. daļā norādīto.

195.³ Atkāpjoties no 195. punkta prasībām, iestāde var korelācijas tirdzniecības portfeli iekļautajiem instrumentiem noteikt specifiskā riska kapitāla prasību kā lielāko no šādām summām:

195.³1. specifiskā riska kapitāla prasību kopsumma, kas noteikta tikai korelācijas tirdzniecības portfeļa tīrajām garajām pozīcijām;

195.³2. specifiskā riska kapitāla prasību kopsumma, kas noteikta tikai korelācijas tirdzniecības portfeļa tīrajām īsajām pozīcijām.

195.⁴ Korelācijas tirdzniecības portfeli veido vērtspapirizēšanas pozīcijas un n-to saistību nepildīšanas gadījuma kredīta atvasinātie instrumenti, kas atbilst šādiem kritērijiem:

195.⁴1. pozīcijas nav atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcijas, iespējas līgumi, kuru bāzes aktīvs ir vērtspapirizēšanas laidiens, vai kādi citi atvasinātie instrumenti, kuru bāzes aktīvs ir vērtspapirizēšanas darījums vai shēma, kas neparedz proporcionālas daļas no vērtspapirizēšanas laidiena ieņēmumiem saņemšanu;

195.⁴2. visi atsauces instrumenti ir vai nu viena emitenta/parādnieka instrumenti, tostarp ar viena parādnieka kredītrisku saistītie kredīta atvasinātie instrumenti, attiecībā uz kuriem pastāv likvīds divvirzienu tirgus, vai parasti pārdodami indeksi, kas balstīti uz šo atsauces komercsabiedrību novērtējumiem. Divvirzienu tirgus pastāv, ja ir savstarpēji neatkarīgi godprātīgi piedāvājumi pirkt un pārdot tā, ka cena ir loģiski saistīta ar pēdējās tirdzniecības cenu vai vienas dienas laikā tiek kotētas pašreizējās godprātīgās konkurējošās pirkšanas un pārdošanas cenas un par šādu cenu var norēķināties salīdzinoši īsā laikā, kas atbilst tirdzniecības praksei.

195.⁵ Korelācijas tirdzniecības portfeli nevar iekļaut pozīcijas, kurām pamatā ir šādi bāzes instrumenti:

195.⁵1. netirdzniecības portfeļa instruments, kas atbilst 97.8. vai 97.9. punktā norādītajām darījumu kategorijām;

195.⁵2. prasība pret ĪNIS.

195.⁶ Iestāde korelācijas tirdzniecības portfeli var iekļaut pozīcijas, kuras nav ne vērtspapirizēšanas pozīcijas, ne n-to saistību nepildīšanas gadījuma kredīta atvasinātie instrumenti, bet kuras ierobežo citu šā portfeļa pozīciju risku, ar nosacījumu, ka instrumentam vai tā bāzes instrumentiem pastāv likvīds divvirzienu tirgus saskaņā ar 195.⁴2. punktu."

13. Izteikt 207. punktu šādā redakcijā:

"207. Kapitāla vērtspapīru specifiskā riska kapitāla prasību aprēķina šādi:

207.1. aprēķina katra kapitāla vērtspapīra tīro garo pozīciju vai tīro īso pozīciju saskaņā ar 174.–186. punkta nosacījumiem;

207.2. aprēķina katra nacionālā tirgus kopējo pozīciju, kas ir attiecīgā nacionālā tirgus kapitāla vērtspapīru tīro garo pozīciju un tīro īso pozīciju absolūto vērtību summa;

207.3. aprēķina kapitāla vērtspapīru specifiskā riska kapitāla prasību attiecīgajā nacionālajā tirgū kā 8 procentus no nacionālā tirgus kapitāla vērtspapīru kopējās pozīcijas."

14. Izteikt 226. un 227. punktu šādā redakcijā:

"226. Norēķinu risks ir risks, kam iestāde ir pakļauta nepabeigtajos darījumos ar ārvalstu valūtu, vērtspapīriem vai precēm, izņemot repo darījumus, vērtspapīru vai preču aizdevumus vai aizņēmumus. Norēķinu risku veido norēķinu/piegādes risks un neapmaksāto piegāžu (*free deliveries*) risks, un norēķinu riska kapitāla prasība ir minēto risku kapitāla prasību kopsumma.

Norēķinu/pielādes risks

227. Norēķinu/pielādes risks ir risks, kam iestāde ir pakļauta darījumos ar parāda vērtspapīriem, kapitāla vērtspapīriem, ārvalstu valūtu un precēm, ja iestāde par parāda vērtspapīru, kapitāla vērtspapīru, ārvalstu valūtu vai preču piegādi vai saņemšanu attiecīgi saņem naudu vai maksā to, bet abas darījuma puses nav veikušas norēķinus un piegādi piecu dienu laikā pēc noteiktā norēķinu datuma un iestādei var rasties zaudējumi, kuru lielumu nosaka starpība starp attiecīgo parāda vērtspapīru, kapitāla vērtspapīru, ārvalstu valūtas vai preču norēķinu cenu un to pašreizējo (kapitāla prasības aprēķina dienā) tirgus cenu. Kapitāla prasības noteikšanai iestāde vispirms aprēķina starpību starp parāda vērtspapīra, kapitāla vērtspapīra, ārvalstu valūtas vai preces norēķinu cenu, par kuru darījuma partneri vienojušies, un attiecīgā parāda vērtspapīra, kapitāla vērtspapīra, ārvalstu valūtas vai preces tirgus cenu kapitāla prasības aprēķina dienā. Ja šī starpība liecina par iespējamiem zaudējumiem, iestāde aprēķina norēķinu/pielādes riska kapitāla prasību, reizinot iespējamo zaudējumu absolūto vērtību ar darījuma norēķinu termiņa kavējumam atbilstošo 5. tabulā noteikto koeficientu."

15. Izteikt 6. daļu šādā redakcijā:

"6. daļa. Riskam pakļautās vērtības iekšējo modeļu izmantošana kapitāla prasības aprēķinā

271. Ārvalstu valūtas riska, pozīcijas riska, kā arī preču riska kapitāla prasības noteikšanai iestāde var izmantot RPV iekšējos modeļus. RPV iekšējos modeļus var piemērot vienam, vairākiem vai visiem minētajiem riskiem daļēji vai pilnībā. Tirgus riskiem (risku daļai), kam nepiemēro RPV iekšējos modeļus, tirgus risku kapitāla prasību aprēķina saskaņā ar attiecīgajām II sadaļas 3. nodaļas 1., 4. un 5. daļā minētajām metodēm attiecībā uz tirgus risku kapitāla prasības aprēķinu.

272. Iestāde var izmantot RPV iekšējos modeļus tirgus risku kapitāla prasības aprēķināšanai tikai ar Komisijas atļauju, ja iestādes risku pārvaldīšanas sistēma un izmantojamie RPV iekšējie modeļi atbilst šajā daļā minētajām prasībām.

Kapitāla prasību aprēķins, izmantojot iekšējos modeļus

273. Tirgus risku kapitāla prasību aprēķinā iekļauj šādas vērtības:

273.1. lielāko no šādām vērtībām:

273.1.1. iepriekšējās darba dienas RPV (RPV_{t-1}), kas aprēķināta saskaņā ar 274. punkta prasībām;

273.1.2. iepriekšējo 60 darba dienu vidējā RPV (RPV_{vid}), kas aprēķināta saskaņā ar 274. punkta prasībām un reizināta ar koeficientu (m_c), kas vienāds vismaz ar 3;

273.2. lielāko no šādām vērtībām:

273.2.1. pēdējā pieejamā riskam pakļautā vērtība stresa situācijā ($SRPV_{t-1}$), kas aprēķināta saskaņā ar 275. punkta prasībām;

273.2.2. iepriekšējo 60 darba dienu vidējā SRPV ($SRPV_{vid}$), kas aprēķināta saskaņā ar 275. punkta prasībām un reizināta ar koeficientu (m_s), kas vienāds vismaz ar 3;

273.3. tirgus risku kapitāla prasība, kas aprēķināta, izmantojot RPV iekšējos modeļus, ir saskaņā ar 273.1. un 273.2. punkta prasībām noteikto vērtību summa;

273.4. ja iestāde rēķina specifiskā riska kapitāla prasību, izmantojot iekšējos modeļus, tā paaugstina saskaņā ar 273.3. punktu aprēķināto kapitāla prasību par:

273.4.1. tirdzniecības portfeļa vērtspapirizēšanas pozīcijām un n-to saistību nepildīšanas kredīta atvasinātajiem instrumentiem saskaņā ar II sadaļas 3. nodaļas 1. daļu

aprēķināto pozīcijas riska kapitāla prasību kopsummu, izņemot tās korelācijas tirdzniecības portfeli iekļautās vērtspapirizēšanas pozīcijas un n-to saistību nepildīšanas kredīta atvasinātos instrumentus, kam rēķina kapitāla prasību, izmantojot 289. punkta prasībām atbilstošu iekšējo modeli;

273.4.2. augstāko no iestādes tirdzniecības portfeļa pozīciju saistību neizpildes riska un migrācijas riska pēdējās aprēķinātās un 12 nedēļu vidējās kapitāla prasības, kas aprēķinātas saskaņā ar 287. punkta nosacījumiem, un vajadzības gadījumā augstāko no iestādes visu cenas risku pēdējās aprēķinātās un 12 nedēļu vidējās kapitāla prasības, kas aprēķinātas saskaņā ar 289. punktu.

Kvantitatīvās prasības RPV modelim

274. Šo noteikumu 273.1. punktā izmantojamais RPV aprēķins atbilst šādām minimālajām kvantitatīvajām prasībām:

274.1. RPV aprēķins tiek veikts vismaz vienu reizi darba dienā;

274.2. tiek piemērots 99. percentiles vienpusējs (*one-tailed*) ticamības intervāls;

274.3. pozīciju turēšanas periods pielīdzināms 10 darba dienām. Iestāde var izmantot aprēķinā īsāku turēšanas periodu, ekstrapolējot to uz 10 dienu periodu, izmantojot modelim atbilstošu metodoloģiju, piemēram, reizinot vienai dienai aprēķināto RPV ar kvadrātsakni no nepieciešamā turēšanas perioda. Iestāde, kas aprēķinā izmanto īsāku turēšanas periodu, regulāri pārskata ekstrapolācijai izmantoto metodoloģiju, lai nodrošinātu tās atbilstību tirgus apstākļiem, un informē Komisiju par visām izmaiņām metodoloģijā;

274.4. pastāv vismaz vienu gadu ilgs vēsturisks novērošanas periods, izņemot gadījumus, kad īsāku novērošanas periodu attaisno ievērojamas cenu svārstības;

274.5. visa datu kopa tiek aktualizēta ne retāk kā reizi mēnesī.

275. Papildus RPV iestāde aprēķina riskam pakļautās vērtības stresa situācijās (turpmāk – SRPV). Šo noteikumu 273.2. punktā ietvertais SRPV aprēķins atbilst šādām minimālajām kvantitatīvajām prasībām:

275.1. SRPV aprēķins tiek veikts vismaz vienu reizi nedēļā;

275.2. tiek piemērots 99. percentiles vienpusējs (*one-tailed*) ticamības intervāls;

275.3. pozīciju turēšanas periods pielīdzināms 10 darba dienām;

275.4. SRPV parametri un aplēses tiek noteiktas, pamatojoties uz vismaz vienu gadu ilgu vēsturisku novērošanas periodu, kas atbilst tādām finansiālu stresu periodam, kas būtiski ietekmē iestādes portfeli. Iestāde vismaz reizi gadā pārskata vēsturisko datu novērošanas perioda izvēli, un Komisija apstiprina gan pirmo reizi izvēlēto periodu, gan arī visas izmaiņas vēsturisko datu novērošanas periodā.

276. Šo noteikumu 273.1.2. un 273.2.2. punktā minētos koeficientus (m_c) un (m_s) palielina par 0 līdz 1 saskaņā ar 8. tabulu atkarībā no atpakaļejošajā pārbaudē konstatēto pārsniegumu skaita pēdējo 250 darba dienu laikā. Pārsniegumu nosaka saskaņā ar 285. punkta prasībām. Pārsniegumu skaits ir lielākais no hipotētiskā portfeļa un faktiskā portfeļa atpakaļejošajās pārbaudēs konstatētajiem pārsniegumu skaitiem. Koeficientu pārskata ne retāk kā reizi ceturksnī, un noteiktais koeficients ir spēkā līdz nākamajai pārskatīšanas reizei.

8. tabula. Koeficienta palielinājuma noteikšana atkarībā no pārsniegumu skaita

Pārsniegumu skaits	Palielinājums
<5	0.00

5	0.40
6	0.50
7	0.65
8	0.75
9	0.85
10 un vairāk	1.00

277. Nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā iestāde informē Komisiju par pārsniegumu gadījumiem, ko uzrādījusi tās veiktā atpakaļejošā pārbaude un kas saskaņā ar 8. tabulu palielina tās piemērotā koeficienta apmēru, kā arī par darbībām RPV iekšējā modeļa darbības uzlabošanai (ja tādas tiek plānotas).

278. Ja pārsniegumu skaits ir liels (≥ 10), t.i., RPV iekšējais modelis nav pietiekami precīzs, Komisija aizliedz iestādei izmantot RPV iekšējo modeli tirgus risku kapitāla prasības aprēķinā vai pieprasa veikt nepieciešamos pasākumus RPV iekšējā modeļa darbības tūlītējai uzlabošanai.

Kvalitatīvās prasības risku pārvaldīšanas sistēmai un RPV iekšējiem modeļiem

279. Tirgus risku kapitāla prasības aprēķinam izmantojamais RPV iekšējais modelis un risku pārvaldīšanas sistēma atbilst šādām minimālajām kvalitatīvajām prasībām:

279.1. RPV iekšējais modelis ir cieši saistīts ar ikdienas risku pārvaldīšanas procesu iestādē un kalpo kā pamats pārskatu par risku ietekmes apmēru sagatavošanai iestādes vadībai;

279.2. iestādē ir izveidota neatkarīga risku kontroles struktūrvienība, kas pakļauta tieši iestādes vadībai. Minētā struktūrvienība ir atbildīga par iestādes RPV iekšējo modeļu izveidošanu un ieviešanu, sagatavo un analizē ikdienas pārskatus, kas iegūti, izmantojot RPV iekšējo modeļu rezultātus, un izstrādā priekšlikumus atbilstošu pasākumu veikšanai, lai iekšēji noteiktie limiti netiktu pārsniegti. Risku kontroles struktūrvienība veic arī sākotnējo un pastāvīgo RPV iekšējo modeļu darbības pārbaudi un apstiprināšanu;

279.3. iestādes vadība ir iesaistīta risku kontroles procesā un risku kontroles struktūrvienības sagatavotos ikdienas pārskatus izskata tāda līmeņa vadītāji, kam ir pietiekams pilnvarojums samazināt gan atsevišķu dīleru pozīciju apmēru, gan iestādes kopējo riskiem pakļauto darījumu apmēru;

279.4. iestādei ir pietiekams skaits darbinieku, kam ir pieredze darbā ar sarežģītiem modeļiem ne tikai tirdzniecības operāciju ar finanšu instrumentiem veikšanā, bet arī risku kontrolē, auditā un darījumu uzskaitē;

279.5. iestāde ir izstrādājusi politikas un procedūras tirgus risku pārvaldīšanai, kā arī procedūras visu prasību attiecībā uz RPV iekšējā modeļa funkcionēšanu ievērošanas kontrolei;

279.6. RPV iekšējo modeļu darbība tiek dokumentēta un atspoguļo pieņemamu risku mērīšanas precizitāti;

279.7. iestāde regulāri veic stresa testēšanu (*stress testing*). Stresa testu rezultātus izskata iestādes vadība, un tie tiek ņemti vērā, izstrādājot iestādes politikas un tajās noteiktos limitus. Stresa testēšanas scenāriji modelē tirgus nelikviditāti saspringta tirgus apstākļos, koncentrācijas risku, vienvirspusējus (*one-way*) tirgus, gadījuma un pēkšņas saistību neizpildes (*jump-to-default*) riskus, nelineāras produktu cenu izmaiņas, būtiskas problēmas iespējas līgumiem, kad to atrisināšana līdz līguma termiņa beigām ir maz ticama (*deep out-of-the-money positions*), pozīcijas ar cenu pārrāvumiem (*gapping of prices*) un citus riskus, ko RPV

iekšējais modelis ietver nepilnīgi. Izmantotās stresa situācijas atspoguļo portfeļu būtību un laiku, kas būtu nepieciešams, lai nodrošinātos pret risku vai pārvaldītu riskus saspringtos tirgus apstākļos. Iestāde veic arī tirgus risku reverso stresa testēšanu;

279.8. regulāro iekšējo auditu ietvaros tiek veikta neatkarīga RPV iekšējo modeļu darbības pārbaude. Pārbaude aptver gan struktūrvienību, kas veic tirdzniecību ar finanšu instrumentiem, darbību, gan neatkarīgās risku kontroles struktūrvienības darbību;

279.9. vismaz reizi gadā iestāde veic visu tās tirgus risku pārvaldīšanas procesa pārbaudi, kas ietver šādus jautājumus:

279.9.1. risku pārvaldīšanas sistēmas un procesa dokumentācijas pietiekamība un riska kontroles struktūrvienības darbība;

279.9.2. RPV iekšējo modeļu izmantošana ikdienas risku pārvaldīšanā un vadības informācijas sistēmas integritāte;

279.9.3. riska izcenošanas (*risk-pricing*) modeļu un riska novērtēšanas sistēmu, ko izmanto tirdzniecības (*front office*) un uzskaites (*back office*) personāls, apstiprināšanas process;

279.9.4. kādus tirgus riskus un kādā apmērā aptver RPV iekšējie modeļi;

279.9.5. jebkuru nozīmīgu izmaiņu RPV iekšējā modelī apstiprināšana;

279.9.6. pozīciju datu precizitāte un pilnība, korelācijas un mainīguma pieņēmumu precizitāte un atbilstība, novērtēšanas un riska jutīguma aprēķinu precizitāte;

279.9.7. pārbaudes process, ko iestāde izmanto, lai pārliecinātos par RPV iekšējos modeļos izmantoto datu avotu konsekvenci, savlaicīgumu un drošumu, ietverot arī šo datu avotu neatkarības pārbaudi;

279.9.8. pārbaudes process, ko iestāde izmanto RPV iekšējo modeļu precizitātes novērtēšanas nolūkā veikto atpakaļejošo pārbažu (*backtesting*) rezultātu izvērtēšanai.

Prasības risku novērtējumam, izmantojot RPV iekšējos modeļus

280. Tirgus risku kapitāla prasības aprēķinam izmantojamais RPV iekšējais modelis atbilst šādām minimālajām prasībām:

280.1. RPV iekšējais modelis precīzi ietver visus iestādei nozīmīgos iespējas līgumu vai iespējas līgumiem pielīdzināmo pozīciju cenu noteikšanas riskus. Jebkuri riski, kurus RPV iekšējais modelis neaptver, tiek atbilstoši segti ar pašu kapitālu. Ar iespējas līgumiem saistīto risku mērīšanas procesā ņem vērā nelineārās cenu izmaiņas iespējas līgumu pozīcijām, kā arī risku mērīšanas sistēma aptver iespējas līgumu pozīciju cenu svārstību riska faktoros jeb vega risku;

280.2. atkarībā no iestādes darījumu apmēra un biežuma attiecīgajos tirgos RPV iekšējais modelis aptver pietiekamu daudzumu riska faktoru. Ja riska faktors ir ietverts iestādes cenu noteikšanas modelī, bet nav ietverts riska novērtēšanas modelī, iestāde šo novirzi spēj pārliecināši pamatot Komisijai. Risku novērtēšanas modelis aptver arī iespējas līgumu un citu produktu nelineāro būtību, kā arī korelācijas un pamatriskus. Ja izmanto riska faktoru aplēstās vērtības, iestāde saglabā informāciju par aktuālo pozīciju riska faktoru lielumu un veic to salīdzinājumu ar aplēstajām vērtībām:

280.2.1. lai noteiktu procentu likmju riska lielumu, RPV iekšējais modelis ietver riska faktoros, kas atbilst procentu likmēm katrā valūtā, kurā iestādei ir procentu likmju jutīgas bilances vai ārpusbilances pozīcijas. Ienesīguma līknes modelē, izmantojot kādu no vispārēji atzītām metodēm. Būtiskas procentu likmju jutīgas pozīcijas sadala atbilstoši nozīmīgākajām valūtām un tirgiem. Atbilstošās ienesīguma līknes sadala vismaz sešos termiņa intervālos, lai aptvertu procentu likmju mainīguma svārstības. RPV iekšējais modelis ietver arī nepilnīgas korelācijas starp dažādu līkņu izliekumiem risku;

280.2.2. lai noteiktu ārvalstu valūtas riska lielumu, RPV iekšējais modelis ietver riska faktorus, kas atbilst zeltam un ārvalstu valūtām, kurās denominētas iestādes pozīcijas. Ieguldījumu fondu, līdzdalību kuros apliecina ieguldījumu apliecības, pozīcijām ņem vērā atbilstošo ieguldījumu fondu ārvalstu valūtas pašreizējo pozīciju. Iestāde var izmantot trešās puses sagatavotu pārskatu par ieguldījumu fonda ārvalstu valūtas pozīciju, ja minētā pārskata pareizība ir atbilstoši pārbaudīta. Ja iestādei nav ticamas informācijas par ieguldījumu fonda ārvalstu valūtas pozīcijām, atbilstošo pozīciju izslēdz no portfeļa, kam piemēro RPV iekšējo modeli, un šīs pozīcijas kapitāla prasību aprēķina saskaņā ar II sadaļas 3. nodaļas 4. daļā minētajām prasībām;

280.2.3. lai noteiktu kapitāla vērtspapīru riska lielumu, RPV iekšējais modelis ietver atsevišķu riska faktoru katram no kapitāla tirgiem, kuros iestādei ir nozīmīgas pozīcijas;

280.2.4. lai noteiktu preču riska lielumu, RPV iekšējais modelis ietver atsevišķu riska faktoru katrai precei, kurā iestādei ir nozīmīga pozīcija. RPV iekšējais modelis ietver arī risku, kas saistīts ar nepilnīgu korelāciju starp līdzīgām, bet ne identiskām precēm un izmaiņām nākotnes cenās, kas radušās termiņu nesaskaņotības rezultātā. Ņem vērā arī tirgus raksturojumu, piegādes datumus un darījumu partneriem paredzētās iespējas slēgt pozīcijas;

280.3. korelāciju noteikšanas sistēma ir atbilstoša un ieviesta tādā veidā, ka iestāde var izmantot empīriskas korelācijas starp riska faktoriem.

RPV iekšējā modeļa novērtējums

281. Iestādei ir procedūras, lai pārliecinātos, ka tās RPV iekšējos modeļus adekvāti novērtē no RPV iekšējo modeļu izveides neatkarīgi un atbilstoši kvalificēti speciālisti, un tādējādi gūtu pārliecību par modeļu konceptuālo pamatotību un adekvātu visu attiecīgo risku aptveršanu. Novērtējumu veic pēc RPV iekšējā modeļa sākotnējās izveides, regulāri, pēc jebkuru būtisku modeļa izmaiņu veikšanas, kā arī nozīmīgu tirgus strukturālo izmaiņu vai portfeļa struktūras izmaiņu gadījumos, ko, iespējams, sākotnēji neietver RPV iekšējais modelis. Attīstoties novērtēšanas tehnikām un veidojoties labākajai praksei (*best practice*), iestāde koriģē RPV iekšējo modeļu novērtēšanai izmantotās metodes. RPV iekšējo modeļu novērtējums neaprobežojas tikai ar atpakaļejošo pārbaūžu veikšanu, bet ietver arī vismaz:

281.1. pārbaudes, kas pārliecina, ka RPV iekšējos modeļos izmantotie pieņēmumi ir atbilstoši riskam un nenovērtē to ne par zemu, ne par augstu;

281.2. iestādes izveidotus RPV iekšējo modeļu novērtēšanas testus attiecībā uz portfeļu struktūru un riskiem;

281.3. hipotētisko portfeļu izmantošanu, lai pārliecinātos par RPV iekšējo modeļu spēju atspoguļot konkrētas strukturālas iezīmes, kas varētu kļūt aktuālas, piemēram, nozīmīgus pamatriskus un koncentrācijas risku.

282. Iestāde novērtē tās RPV iekšējā modeļa precizitāti un darbību, veicot atpakaļejošās pārbaudes. Atpakaļejošo pārbaudi veic, ņemot vērā gan faktiskās, gan hipotētiskās portfeļa vērtības izmaiņas.

283. Faktiskajā atpakaļejošajā pārbaudē paredz, ka katru darba dienu tiek veikts vienas dienas RPV, ko iestādes izmantotais RPV iekšējais modelis aprēķinājis portfeļa darba dienas beigu pozīcijām, salīdzinājums ar attiecīgās darba dienas portfeļa vērtības faktiskajām izmaiņām darba dienas beigās.

284. Hipotētisko portfeļa vērtības izmaiņu atpakaļejošā pārbaude pamatojas uz portfeļa faktiskās vērtības darba dienas beigās salīdzinājumu ar tā vērtību nākamās darba

dienas beigās, pieņemot, ka pozīcijas nemainās. Aprēķinātās portfeļa vērtības izmaiņas salīdzina ar iestādes izmantotā RPV iekšējā modeļa aprēķināto portfeļa RPV nākamajai darba dienai.

285. Iestāde aprēķina pārsniegumu skaitu regulāri, pamatojoties vai nu uz faktisko, vai uz hipotētisko portfeļa vērtības izmaiņu atpakaļejošo pārbaudi. Pārsniegums (*overshooting*) ir vienas dienas izmaiņas portfeļa vērtībā, kas pārsniedz ar RPV iekšējā modeļa palīdzību aprēķināto atbilstošās dienas RPV.

Prasības specifiskā riska modelēšanai

286. Iestāde var izmantot RPV iekšējo modeli tirdzniecības portfelī iekļauto parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru specifiskā riska kapitāla prasības aprēķinam, ja papildus šajā daļā minētajām prasībām RPV iekšējais modelis:

286.1. izskaidro portfelī iekļauto finanšu instrumentu cenu vēsturiskās izmaiņas;

286.2. ņem vērā iestādes īpašumā esošo finanšu instrumentu koncentrācijas pakāpi un izmaiņas portfeļa struktūrā;

286.3. uzrāda ticamus rezultātus, neskatoties uz nelabvēlīgiem apstākļiem un faktoriem;

286.4. precīzi atspoguļo specifisko risku, ko pierāda atpakaļejošās pārbaudes. Ja atpakaļejošo pārbaudi veic uz apakšportfeļu (*sub-portfolio*) bāzes, tad šo apakšportfeļu izvēle ir konsekventa;

286.5. aptver emitentam/parādniekam piemītošo (*name-related*) pamatrisku, kas nozīmē, ka modelis ir jutīgs pret individuāli raksturīgām atšķirībām starp līdzīgām, bet ne identiskām pozīcijām;

286.6. atspoguļo gadījuma (*event*) risku;

286.7. konservatīvi novērtē risku, kas saistīts ar mazāk likvīdu pozīciju eksistenci un pozīcijām ar ierobežotu cenu pieejamību reālo tirgus scenāriju gadījumā. Turklāt RPV iekšējais modelis atbilst 274. un 275. punktā datiem izvirzītajām minimālajām prasībām. Ja dati ir nepietiekami vai neatspoguļo pozīcijas vai portfeļa patiesās svārstības, iestāde var izmantot konservatīvus pieņēmumus attiecībā uz šo datu aizvietošanu;

286.8. iestāde var izslēgt no specifiskā riska kapitāla prasību aprēķiniem, kas veikti, izmantojot RPV iekšējo modeli, tādas vērtspapīrizēšanas vai n-to saistību nepildīšanas gadījuma kredīta atvasināto instrumentu pozīcijas, kurām tā rēķina specifiskā riska kapitāla prasības saskaņā ar 190. punktu, izņemot tās pozīcijas, uz kurām attiecas 289. punktā noteiktā pieeja;

286.9. attīstoties novērtēšanas tehnikām un veidojoties labākajai praksei, iestāde koriģē RPV iekšējo modeli, lai nodrošinātu tā atbilstību aktuālajām prasībām.

Prasības saistību neizpildes riska un migrācijas riska iekšējiem modeļiem

287. Iestāde, kas rēķina parāda vērtspapīru specifiskā riska kapitāla prasības, izmantojot RPV iekšējo modeli, var neizmantot to parāda vērtspapīru saistību nepildīšanas un migrācijas risku kapitāla prasības aprēķinam. Šajā gadījumā iestāde izstrādā iekšējo modeli vai metodi (turpmāk – metode) tirdzniecības portfeļa pozīciju saistību neizpildes riskam un migrācijas riskam (turpmāk – SNM riski), kas ir pieaugoši (*incremental*) salīdzinājumā ar riskiem, kas ietverti RPV aprēķinā. Izvēlētā metode vai iekšējais modelis atbilst 288. un 288.¹–288.⁶ punkta prasībām.

288. Iestāde nodrošina, ka SNM risku kapitāla prasību aprēķināšanai izvēlēta metode atbilst standartiem, kas salīdzināmi ar II sadaļas 2. nodaļas 3. daļā minētajiem, pieņemot nemainīgu riska līmeni. Nepieciešamības gadījumā metode tiek koriģēta, lai atspoguļotu likviditātes, koncentrācijas, risku ierobežošanas metodes un izvēles iespēju ietekmi uz SNM riskiem.

288.¹ SNM risku kapitāla prasību aprēķināšanai izvēlēto metodi piemēro visām pozīcijām, kurām nosaka parāda vērtspapīru specifiskā riska kapitāla prasību, izņemot vērtspapirizēšanas pozīcijas un n-to saistību nepildīšanas gadījuma kredīta atvasinātos instrumentus. Saņemot Komisijas atļauju, iestāde var izvēlēties konsekventi iekļaut SNM risku kapitāla prasību aprēķinā visas regulētajā tirgū tirgoto kapitāla vērtspapīru pozīcijas un atvasināto instrumentu, kuru bāzes aktīvs ir regulētajā tirgū tirgotie kapitāla vērtspapīri, pozīcijas, ja šāda iekļaušana atbilst iestādes iekšējam risku novērtējumam un risku pārvaldīšanai. Izstrādātā metode atspoguļo saistību neizpildes gadījumu un reitingu migrācijas gadījumu savstarpējo ietekmi. Tā neatspoguļo ietekmi, ko rada diversifikācija starp saistību neizpildes un migrācijas gadījumiem, no vienas puses, un citiem tirgus riska faktoriem, no otras puses.

288.² Izvēlētās metodes parametri ir šādi:

288.²1. izmantojot SNM risku kapitāla prasību aprēķināšanas metodi, aprēķina saistību neizpildes iekšējo vai ārējo reitingu migrācijas rezultātā radīto zaudējumu apmēru 99.9 procentu ticamības intervālā viena gada laikā. Korelācijas pieņēmumi balstās uz konceptuāli pilnvērtīgas datu kopas analīzi. SNM risku kapitāla prasību aprēķināšanas metode attiecīgi atspoguļo emitentu koncentrācijas līmeni, kā arī stresa apstākļos paredzamo produktu veidu koncentrācijas līmeni un produktu ietvaros paredzamos koncentrācijas līmeņus. Metode balstās uz pieņēmumu, ka viena gada laikā saglabājas nemainīgs pozīciju risku līmenis, norādot, ka katrai tirdzniecības portfeļa pozīcijai vai pozīciju kopumam, kurā ir noticis saistību neizpildes gadījums vai reitinga migrācijas gadījums likviditātes nodrošināšanas periodā, jāatjauno tā sākotnējo risku līmenis, sasniedzot to šā perioda beigās. Kā alternatīvu iestāde var konsekventi izmantot viena gada laikā nemainīgo pozīciju pieņēmumus;

288.²2. likviditātes nodrošināšanas periodu nosaka atbilstoši laikam, kas nepieciešams, lai tirgus stresa apstākļos pārdotu attiecīgo pozīciju vai ierobežotu visus būtisku cenu izmaiņu riskus, īpaši ņemot vērā pozīcijas apmēru. Likviditātes nodrošināšanas periods atspoguļo praksi un pieredzi, ko reāli piemērotu gan sistēmiskā stresa situācijā, gan arī idiosinkrātiskā (specifiskā) stresa situācijā. Likviditātes nodrošināšanas periods tiek noteikts, izmantojot piesardzīgus pieņēmumus, un tam jābūt pietiekami ilgam laika posmam, lai pārdošanas vai risku ierobežošanas darījums pats pa sevi būtiski neietekmētu cenu, kas noteikta pārdošanas vai riska ierobežošanas darījumam. Tirdzniecības portfeļa pozīciju vai pozīciju kopuma likviditātes nodrošināšanas periodu nedrīkst noteikt īsāku par trim mēnešiem;

288.²3. nosakot tirdzniecības portfeļa pozīciju vai pozīciju kopuma likviditātes nodrošināšanas periodu, ņem vērā iestādes iekšējo politiku attiecībā uz aktīvu vērtības korekcijām un pozīciju, kuras veido nelikvidie vai ilgi turētie finanšu instrumenti, pārvaldīšanu. Ja iestāde likviditātes nodrošināšanas periodu nosaka nevis atsevišķām pozīcijām, bet pozīciju kopumam, tad pozīciju kopuma definēšanas kritērijus nosaka tādā veidā, kas atspoguļo minētā kopuma likviditātes atšķirības. Likviditātes nodrošināšanas periods koncentrētām pozīcijām ir ilgāks un atspoguļo periodu, kas nepieciešams, lai šīs pozīcijas likvidētu. Vērtspapirizēšanas darījumu glabātuvei nosaka likviditātes nodrošināšanas periodu, kas nepieciešams, lai izveidotu, pārdotu un vērtspapirizētu aktīvus vai stresa tirgus apstākļos ierobežotu būtiskos riska faktorus;

288.²4. iestādes pieaugošo risku kapitāla prasību aprēķināšanas metodē var iekļaut risku ierobežošanas instrumentus (*hedges*). Pozīcijas var savstarpēji ieskaitīt, ja garās vai īsās pozīcijas veido vieni un tie paši finanšu instrumenti. Risku ierobežošanas vai diversifikācijas efektu, ko rada viena un tā paša parādnieka atšķirīgu instrumentu vai atšķirīgu vērtspapīru garās un īsās pozīcijas, kā arī atšķirīgu emitentu garās un īsās pozīcijas, var atzīt, tikai skaidri modelējot atšķirīgu instrumentu bruto garās un īsās pozīcijas. Iestāde atspoguļo visus būtiskos riskus, kas varētu rasties atšķirību dēļ starp risku ierobežošanas instrumentu termiņiem un likviditātes nodrošināšanas periodu, kā arī paredzamajiem būtiskajiem pamatriskiem risku ierobežošanas stratēģijā atkarībā no stratēģijā paredzēto produktu būtības, kapitāla elementu pakārtotības, izmantojamiem instrumentiem piešķirtajiem iekšējiem vai ārējiem reitingiem, termiņiem, emisijas datumiem un citām instrumentu atšķirībām. Iestāde atspoguļo risku ierobežošanu tikai tādā mērā, kādā atbilstošais instruments parādniekam ir pieejams, piemēram, gadījumā, kad viņam ir nepieciešams saņemt kredītu, vai citos gadījumos;

288.²5. tirdzniecības portfeļa pozīcijām, kurām izmanto dinamiskās risku ierobežošanas stratēģijas, riska ierobežošanas līmeņa atjaunošanu likviditātes nodrošināšanas periodā var atzīt, ja iestāde:

288.²5.1. izvēlas risku ierobežošanas līmeņa atjaunošanas modeli konsekventi visam attiecīgā tirdzniecības portfeļa pozīciju kopumam;

288.²5.2. parāda, ka tā izmanto risku ierobežošanas līmeņa atjaunošanas rezultātus, lai labāk novērtētu risku;

288.²5.3. parāda, ka risku ierobežošanai izmantojamo instrumentu tirgi ir pietiekami likvidi, lai šādu atjaunošanu spētu veikt arī stresa periodos. Visus pārējos riskus, ko rada dinamiskā risku ierobežošanas stratēģija, atspoguļo kapitāla prasībās;

288.²6. SNM risku kapitāla prasību aprēķināšanas metodē tiek ņemta vērā iespējas līgumu nelineārā ietekme, strukturēto kredītu atvasināto instrumentu un citu pozīciju, kam raksturīga būtiska nelinearitāte attiecībā uz cenu izmaiņām, ietekme. Iestāde pienācīgi ņem vērā arī modeļu risku, kas rodas šādu instrumentu novērtējumā, un cenas risku aplēses;

288.²7. SNM risku kapitāla prasību aprēķināšanas metode balstās uz datiem, kas ir objektīvi un regulāri atjaunināti.

288.³ Iestāde veic SNM risku pārvaldīšanas sistēmas un kapitāla prasību aprēķināšanas metodes neatkarīgu pārskatīšanu, ievērojot šajā daļā noteiktās prasības iekšējo modeļu pārskatīšanai, jo īpaši:

288.³1. pārlicinās, ka korelāciju un cenu izmaiņu modelēšanas pieņēmumi un procedūras atbilst tirdzniecības portfeļa struktūrai, tostarp arī sistēmisko riska faktoru izvēle un svērums atbilst iestādes tirdzniecības portfelim;

288.³2. veic dažādus stresa testus, tostarp arī jutīguma analīzi un scenāriju analīzi, lai kvalitatīvi un kvantitatīvi novērtētu metodes pamatotību, īpaši attiecībā uz koncentrācijas riska novērtējumu. Šādi testi netiek ierobežoti tikai ar jau notikušu gadījumu pieredzi;

288.³3. veic izvēlētās metodes kvantitatīvo prasību izpildes pārbaudi, tostarp par atbilstību iekšējai risku modelēšanai piemērojamiem standartiem;

288.³4. novērtē SNM risku pārvaldīšanas metožu atbilstību iestādes iekšējai riska pārvaldīšanas metodoloģijai, saskaņā ar kuru identificē, mēra un pārvalda tirgus riskus.

288.⁴ Iestāde dokumentē SNM risku kapitāla prasību aprēķināšanai izvēlētās metodes, to izmantošanas pamatnostādnes, parametrus un piemērošanas procedūras, lai tās korelācijas un citi modelēšanas pieņēmumi būtu pieejami Komisijai.

288.⁵ Ja iestādes SNM risku kapitāla prasību aprēķināšanai izvēlētā metode neatbilst visām 288. un 288.¹–288.⁴ punktā noteiktajām prasībām, Komisija var atļaut izmantot šādu metodi, ja tā atbilst iestādes iekšējai risku identificēšanas, mērīšanas un pārvaldīšanas metodoloģijai un iestāde var pierādīt, ka saskaņā ar iekšējo metodoloģiju noteiktā SNM risku kapitāla prasība ir ne mazāka par kapitāla prasību šādiem riskiem, kas aprēķināta saskaņā ar metodi, kas pilnībā atbilst minēto punktu prasībām. Komisija vismaz reizi gadā pārbauda šādas iekšējās metodes atbilstību šā punkta prasībām.

288.⁶ Iestāde vismaz reizi nedēļā veic SNM risku kapitāla prasību aprēķinu.

Prasības korelācijas tirdzniecības portfeļa specifiskā riska iekšējiem modeļiem

289. Komisija var atļaut iestādei saskaņā ar 195.³ punkta prasībām aprēķinātās korelācijas tirdzniecības portfeļa specifiskā riska kapitāla prasības vietā rēķināt korelācijas tirdzniecības portfeļa cenu risku kapitāla prasību, izmantojot iekšējo modeli, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

289.1. korelācijas tirdzniecības portfeļa iekšējais modelis adekvāti aptver visu cenas risku ietekmi 99.9 procentu ticamības intervālā viena gada laikposmā, pieņemot, ka riska līmenis saglabājas nemainīgs visā laikposmā, un vajadzības gadījumā veicot korekcijas, lai atspoguļotu likviditātes, koncentrācijas, riska ierobežojumu un nelineāro instrumentu ietekmi. Iestāde var piemērot šajā punktā aprakstīto pieeju visām pozīcijām, ko pārvalda kopā ar korelācijas tirdzniecības portfeli iekļautajām pozīcijām. Šīs pozīcijas var izslēgt no saskaņā ar 287. punkta prasībām noteiktā SNM risku kapitāla prasību aprēķina. Aprēķinātā cenu risku kapitāla prasību kopsumma nedrīkst būt mazāka par 8 procentiem no tās kapitāla prasības, kas tiktu aprēķināta visām minētajām pozīcijām saskaņā ar 195.³ punkta prasībām;

289.2. iekšējais modelis aptver arī vismaz šādus riskus:

289.2.1. kumulatīvo risku, kas veidojas vairāku kopīgu saistību neizpildes gadījumu dēļ, tostarp secīgu saistību neizpildes gadījumu rezultātā laidienos sadalītajos produktos;

289.2.2. kredītu ienesīguma starpības (*credit spread*) risku, tostarp *gamma* un *cross-gamma* faktoru ietekmi;

289.2.3. pozīcijām piemītošās korelāciju svārstības, tostarp ienesīguma starpību un korelāciju savstarpējo ietekmi;

289.2.4. bāzes risku, ieskaitot gan iemeslu atšķirībai starp indeksa kopējo ienesīgumu un tā komponentu ienesīguma kopsummu, gan atšķirības indeksa un saskaņā ar attiecīgā indeksa struktūru izveidotā portfeļa korelācijā;

289.2.5. atgūšanas likmes svārstības, ja tās ir saistītas ar atgūšanas likmes tendenci ietekmēt laidiena cenas;

289.2.6. tādā mērā, kādā visaptverošā riska novērtējumā iekļauti ieguvumi no dinamiskās risku ierobežošanas stratēģijas, – risku ierobežošanas novirzes no sākotnējā līmeņa un iespējamās izmaksas, lai atkal atjaunotu riska ierobežošanas sākotnējo līmeni;

289.3. iestādei ir pietiekami, atbilstoši, savlaicīgi un droši tirgus dati, lai nodrošinātu, ka tā savā iekšējā pieejā pilnībā aptver visu pozīciju ievērojamākos riskus un kapitāla prasības aprēķins veikts saskaņā ar šajā punktā noteiktajiem standartiem. Iestāde veic piemērojamās metodes atpakaļejošas pārbaudes vai izmanto citus piemērotus līdzekļus, lai pierādītu, ka tās riska novērtējumi adekvāti izskaidro šo produktu cenu izmaiņas laika gaitā, un nodrošina, ka iestāde var atšķirt tādas pozīcijas, kurām Komisija piekritusi risku kapitāla prasības aprēķinam saskaņā ar šo punktu, no tādām pozīcijām, attiecībā uz kurām tai nav šādas atļaujas;

289.4. iestāde regulāri veic stresa testēšanu saskaņā ar iepriekš paredzētu stresa scenāriju kopumu. Stresa scenāriji modelē saistību neizpildes gadījumu līmeni, atgūšanas likmju un kredītu ienesīguma starpību stresa situācijā, kā arī tirdzniecības portfeļa darījumu struktūrvienības peļņas vai zaudējumu svārstības stresa situācijā. Iestāde veic stresa testus saskaņā ar minētajiem scenārijiem vismaz reizi nedēļā un vismaz reizi ceturksnī paziņo Komisijai rezultātus, tostarp to salīdzinājumu ar iestādes saskaņā ar šo punktu aprēķinātajām kapitāla prasībām. Par katru gadījumu, kad stresa testi norāda uz būtisku kapitāla trūkumu tirdzniecības portfeļa pozīciju risku segšanai, laikus ziņo Komisijai. Pamatojoties uz šo stresa testu rezultātiem, Komisija apsver nepieciešamību palielināt kapitāla prasību korelācijas tirdzniecības portfelim, nosakot minimālo kapitāla prasību kopsummu saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 101.³ panta septīto daļu;

289.5. iestāde vismaz reizi nedēļā aprēķina korelācijas tirdzniecības portfeļa cenu risku kapitāla prasību.

289.¹ Ja iestādes izmantotie iekšējie modeļi neatbilst 286. punktā minētajām prasībām, tad iestāde aprēķina specifiskā riska kapitāla prasību saskaņā ar 190. punkta prasībām."

16. Izteikt 329.1. punktu šādā redakcijā:

"329.1. tie ir klasificēti darbības jomās atbilstoši 9. tabulai un operacionālā riska notikumu veidos atbilstoši 10. tabulai. Operacionālos zaudējumus, kas ietekmē visas iestādes darbības jomas, izņēmuma gadījumos var klasificēt papildu darbības jomā "Iestādes darbība";".

17. Izteikt 342.6.6. punktu šādā redakcijā:

"342.6.6. patiesajā vērtībā novērtēto aktīvu vērtības papildu korekcijām saskaņā ar šo noteikumu 7. pielikuma 2. daļas prasībām;".

18. Izteikt 343.5. punkta otro teikumu šādā redakcijā:

"Šādas peļņas, kas atzīta ieguldījumu īpašuma pārvērtēšanas rezultātā, apmērs nedrīkst pārsniegt iestādes pēdējā revidētajā pārskatā, uz kura pamata ir saņemta atļauja, uzrādīto apmēru."

19. Papildināt noteikumus ar 344.¹ punktu šādā redakcijā:

"344.¹ Aprēķinot pašu kapitālu, visiem patiesajā vērtībā novērtētajiem aktīviem piemēro šo noteikumu 7. pielikuma 2. daļā noteiktās prasības."

20. Izteikt 348.7. punktu šādā redakcijā:

"348.7. vērtspapirizēšanas pozīciju riska darījumu summa, kurai piemēro 1 250 procentu riska pakāpi saskaņā ar šo noteikumu prasībām, un tirdzniecības portfelī iekļauto vērtspapirizēšanas pozīciju riska darījumu summa, kurai piemērotu 1 250 procentu riska pakāpi, ja tā būtu iekļauta iestādes netirdzniecības portfelī, izņemot gadījumus, kad tā ir iekļauta riska darījumu riska svērtās vērtības aprēķinā saskaņā ar šo noteikumu prasībām vai ārvalstu valūtas riska, pozīcijas riska, kā arī preču riska kapitāla prasību aprēķinā saskaņā ar 271.–289. un 174.–225. punkta prasībām."

21. Izteikt 373.¹ punkta otro teikumu šādā redakcijā:

"Nekustamā īpašuma tirgus vērtību pamato atbilstoši profesionāli kvalificētu ekspertu (vērtētāju) atzinumi, kas sniegti ne ātrāk kā divus mēnešus pirms pārskata perioda, par kuru

sagatavots revidētais gada vai starpposma finanšu pārskats, beigu datuma. Šo noteikumu 343.4. un 343.5. punktā minēto atļauju Komisija izsniedz katram īpašumam atsevišķi."

22. Izteikt 375. punktu šādā redakcijā:

"375. Iestāde, kura nolēmusi līdz 2012. gada 31. decembrim turpināt rēķināt kredītriska, parāda un kapitāla vērtspapīru pozīcijas riska, norēķinu riska un DPKR kapitāla prasību saskaņā ar Komisijas 2004. gada 17. novembra noteikumiem Nr. 255 "Kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumi", sagatavo un iesniedz pārskatus par kapitāla pietiekamības aprēķinu arī saskaņā ar minētajiem noteikumiem par visiem tajos uzskaitītajiem riskiem."

23. Izteikt 379. punktu šādā redakcijā:

"379. Līdz 2012. gada 31. decembrim ar mājokļa hipotēku nodrošinātiem mazo riska darījumu portfeļa riska darījumiem, kuriem nav centrālās valdības galvojuma, vidēji svērtie SNZ nedrīkst būt zemāki par 10 procentiem."

24. Papildināt informatīvo atsauci uz Eiropas Savienības direktīvām ar 7. punktu šādā redakcijā:

"7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīvas 2010/76/EK, ar ko groza Direktīvu 2006/48/EK un Direktīvu 2006/49/EK attiecībā uz kapitāla prasībām, kas piemērojamas tirdzniecības portfelim un atkārtotai vērtspapirizācijai, un attiecībā uz atalgojuma politikas uzraudzības pārbaudi."

25. Izteikt 1. pielikuma 39.5.2. punktu šādā redakcijā:

"39.5.2. atkāpjoties no 39.5.1. punkta prasībām, kredītsaistību nepildīšanas mijmaiņas līguma gadījumā iestādei, kurai šis līgums tiek atspoguļots kā garā pozīcija bāzes parādā (iestāde ir aizsardzības pārdevējs), ir atļauts potenciālā kredītekvivalenta aprēķinam izmantot reizinātāju 0 procentu apmērā, ja vien kredītsaistību nepildīšanas mijmaiņas līgumu pozīcijas nav jāslēdz komercsabiedrības, kurai mijmaiņas līgums tiek atspoguļots kā īsā pozīcija bāzes parādā (komercsabiedrība ir aizsardzības pircējs), maksātnespējas dēļ, pat ja bāzes parādam nav iestājies saistību nepildīšanas gadījums. Šajā gadījumā kredītsaistību nepildīšanas mijmaiņas līguma kredītekvivalents nepārsniedz prēmijas apmēru, ko iestādei nav samaksājusi komercsabiedrība – aizsardzības pircējs;"

26. Izteikt 2. pielikuma 12.1. punktu šādā redakcijā:

"12.1. Segtās obligācijas (*covered bonds*) ir parāda vērtspapīri, kuri pēc būtības atbilst Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma 66. panta ceturtajā daļā minētajiem kritērijiem un kuri ir nodrošināti ar piemērotiem aktīviem, kurus veido šādi riska darījumi:

12.1.1. riska darījumi ar dalībvalstu centrālajām valdībām un centrālajām bankām, valsts institūcijām, reģionālajām vai vietējām valdībām vai riska darījumi, ko tās garantē;

12.1.2. riska darījumi ar tādu ārvalstu centrālajām valdībām un centrālajām bankām, kas atbilst pirmajai kredīta kvalitātes pakāpei saskaņā ar šo pielikumu, riska darījumi ar starptautiskajām attīstības bankām, starptautiskajām organizācijām vai riska darījumi, ko tās garantē;

12.1.3. riska darījumi ar ārvalstu valsts institūcijām, reģionālajām vai vietējām valdībām, kas atbilst pirmajai kredīta kvalitātes pakāpei saskaņā ar šo pielikumu, vai riska darījumi, ko tās garantē;

12.1.4. riska darījumi ar ārvalstu valsts institūcijām, reģionālajām vai vietējām valdībām, kurus riska pakāpes noteikšanai pielīdzina riska darījumiem ar iestādēm un kuri

atbilst pirmajai kredīta kvalitātes pakāpei saskaņā ar šo pielikumu, vai riska darījumi, ko tās garantē. Ja šādi riska darījumi atbilst otrajai kvalitātes pakāpei, tad tos arī var uzskatīt par atbilstošu nodrošinājumu, ja šādu riska darījumu apmērs nepārsniedz 20 procentus no neatmaksāto (apgrozībā esošo) iestādes – emitenta segto obligāciju nominālvērtību kopsummas;

12.1.5. riska darījumi ar iestādēm, kas atbilst pirmajai kredīta kvalitātes pakāpei saskaņā ar šo pielikumu. Šādu riska darījumu kopējais apmērs nevar pārsniegt 15 procentus no iestādes – emitenta neatmaksāto segto obligāciju nominālvērtību kopsummas. Prasības, kas veidojas aizņēmējam, kura aizņēmums ir nodrošināts ar nekustamā īpašuma hipotēku, pret segto obligāciju turētāju, veicot ar nekustamo īpašumu nodrošināto riska darījumu maksājumus parasto norēķinu gaitā vai likvidācijas procesā, netiek ietvertas minētajā 15 procentu limitā. Riska darījumi ar dalībvalstu iestādēm, kuru termiņš nepārsniedz 100 dienas, tiek uzskatīti par piemērotiem ieguldījumiem, pat ja tie neatbilst pirmajai kvalitātes pakāpei, taču tiem ir jāatbilst vismaz otrajai kvalitātes pakāpei;

12.1.6. aizdevumi, kas nodrošināti ar mājokļa hipotēku vai tādām daļām Somijas dzīvojamo māju būvsabiedrībās, kas atbilst šā pielikuma 9. punkta prasībām, un šādu mājokļu hipotēku un būvsabiedrību daļu kombinācija nodrošina iestādei priekšrocības ieķīlātā nekustamā īpašuma realizācijā salīdzinājumā ar citiem šā nekustamā īpašuma ķīlas ņēmējiem. Aizdevuma apmērs nepārsniedz 80 procentus no ieķīlātā īpašuma tirgus vērtības;

12.1.7. aizdevumi, kas nodrošināti ar augstāko kārtu (*senior*) vērtspapīriem, kurus emitējusi *French Fonds Communs de Créances* vai līdzīga vērtspapirizēšanas komercsabiedrība, kuras darbību regulē dalībvalstu likumi, un šādu vērtspapīru turētāju tiesības tiek aizsargātas atbilstoši Eiropas Savienības tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem vērtspapirizēto mājokļu hipotēku kopsumma nodrošina vismaz 90 procentus šā fonda vai līdzīgu komercsabiedrību aktīvu un šādu mājokļu hipotēku kombinācija nodrošina iestādei priekšrocības ieķīlātā nekustamā īpašuma realizācijā salīdzinājumā ar citiem šā nekustamā īpašuma ķīlas ņēmējiem. Aizdevuma apmērs nepārsniedz 80 procentus no ieķīlātā īpašuma tirgus vērtības, minēto vērtspapīru reitings atbilst šajā pielikumā noteiktajai pirmajai kvalitātes pakāpei, un ieķīlāto vērtspapīru nominālvērtību kopsumma nepārsniedz 10 procentus no kopējā apgrozījumā esošā vērtspapīru apmēra. Prasības, kas veidojas parādnieka norēķinu vai ķīlas likvidācijas darījumu rezultātā, neiekļauj 90 procentu limita aprēķinā;

12.1.8. aizdevumi, kas nodrošināti ar augstāko kārtu vērtspapīriem, kurus emitējusi *French Fonds Communs de Créances* vai līdzīga vērtspapirizēšanas komercsabiedrība, kuras darbību regulē dalībvalstu likumi, un šādu vērtspapīru turētāju tiesības tiek aizsargātas atbilstoši Eiropas Savienības tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem vērtspapirizēto komerciālā nekustamā īpašuma hipotēku kopsumma nodrošina vismaz 90 procentus šā fonda vai līdzīgu komercsabiedrību aktīvu, un šādu nekustamo īpašumu hipotēku kombinācija nodrošina iestādei priekšrocības ieķīlātā nekustamā īpašuma realizācijā salīdzinājumā ar citiem šā nekustamā īpašuma ķīlas ņēmējiem. Aizdevuma apmērs nepārsniedz 60 procentus no ieķīlātā īpašuma tirgus vērtības, vērtspapīru reitings atbilst šajā pielikumā noteiktajai pirmajai kvalitātes pakāpei, un ieķīlāto vērtspapīru nominālvērtību kopsumma nepārsniedz 10 procentus no kopējā apgrozījumā esošā ieguldījumu apliecību apmēra. Prasības, kas veidojas parādnieka norēķinu vai ķīlas likvidācijas darījumu rezultātā, neiekļauj 90 procentu limita aprēķinā;

12.1.9. aizdevumi, kas nodrošināti ar kuģu hipotēku vai tādu kuģu hipotēku kombināciju, kuras nodrošina iestādei priekšrocības ieķīlātā nekustamā īpašuma realizācijā salīdzinājumā ar citiem šā nekustamā īpašuma ķīlas ņēmējiem, un aizdevuma apmērs nepārsniedz 60 procentus no ieķīlātā īpašuma tirgus vērtības;

12.1.10. šā punkta ietvaros "nodrošināts" nozīmē, ka 12.1.1.–12.1.9. punktā minētie aktīvi saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem paredzēti vienīgi segto obligāciju turētāja aizsardzībai pret zaudējumiem;

12.1.11. līdz 2013. gada 31. decembrim 12.1.7. un 12.1.8. punktā minētais 10 procentu limits var netikt piemērots, ja kā nodrošinājumu izmantotos vērtspapīrus emitējis tādas konsolidācijas grupas dalībnieks, kurā iekļauts arī aizdevējs, vai arī aizdevējs ir iekļauts komercsabiedrību līgumiskā apvienībā, kurā iekļauts emitents, kas atpircis visu pirmās kārtas zaudējumu laidienus."

27. 4. pielikumā:

papildināt pielikumu ar 9.3. punktu šādā redakcijā:

"9.3. kredīta novērtējumu nevar balstīt vai daļēji balstīt uz nefondēto kredīta aizsardzību, ko nodrošina pati iestāde. Šādā gadījumā iestāde attiecīgo pozīciju uzskata par tādu, kam nav reitings, un piemēro tai attiecīgi tādas darbības kā pozīcijām bez reitings, kuras izklāstītas šā pielikuma 4. daļā.";

izteikt 20. un 21. punktu šādā redakcijā:

"20. Ja iestādei ir divas vai vairākas vērtspapīrizēšanas pozīcijas, kas pārklājas, (*overlapping positions*) iestāde tādā mērā, kā tās pārklājas, iekļauj riska svērtās vērtības aprēķinā tikai to pozīciju vai pozīcijas daļu, kas rada lielāko riska svērtu vērtību. Iestāde var arī atzīt, ka šādi pārklājas specifiskā riska kapitāla prasības pozīcijām tirdzniecības portfelī un kapitāla prasības pozīcijām netirdzniecības portfelī, ja iestāde spēj aprēķināt un salīdzināt attiecīgo pozīciju kapitāla prasības. Šā punkta nolūkā pārklāšanās nozīmē to, ka pozīcijas pilnīgi vai daļēji atspoguļo pakļautību vienam un tam pašam riskam tā, ka pārklāšanās apmērā tās var uzskatīt par vienu riska darījumu. Ja šā pielikuma 9.3. punktu piemēro ABKV programmu pozīcijām, iestāde var pēc Komisijas atļaujas saņemšanas izmantot likviditātes nodrošinājumam piešķirto riska pakāpi, lai aprēķinātu šādu vērtspapīru riska svērtu vērtību, ja likviditātes nodrošinājums ir līdzvērtīgs vērtspapīram tā, ka tie veido pozīcijas, kas pārklājas, un ka likviditātes nodrošinājums sedz 100 procentus ABKV programmas vērtspapīra vērtības.

21. Ievērojot šā pielikuma 23. punktu, vērtspapīrizēšanas un atkārtotas vērtspapīrizēšanas pozīcijas, kurai piešķirts reitings, riska svērtu vērtību aprēķina, piemērojot riska darījumu vērtībai attiecīgās kredīta kvalitātes pakāpes riska pakāpi, kā noteikts 1. tabulā. ĀKNI reitings un kredīta kvalitātes pakāpes saskaņošana ir noteikta šo noteikumu 13. pielikumā.";

izteikt 1. tabulu šādā redakcijā:

"1. tabula. Pozīcijas ar ilgtermiņa vai īstermiņa reitingu

Kredīta kvalitātes pakāpe	1.	2.	3.	4. (izņemot īstermiņa kredīta reitings)	Pārējās kredīta kvalitātes pakāpes
Vērtspapīrizēšanas pozīcijas	20%	50%	100%	350%	1 250%
Atkārtotas vērtspapīrizēšanas pozīcijas	40%	100%	225%	650%	1 250%"

izslēgt 2. tabulu;

izteikt 60., 61. un 63. punktu šādā redakcijā:

"60. Atbilstoši uz reitingiem balstītajai metodei riska svērto vērtību vērtspapirizēšanas un atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcijai ar reitingu aprēķina, riska darījumu vērtībai piemērojot kredīta kvalitātes pakāpei atbilstošo riska pakāpi saskaņā ar 4. tabulu un reizinot ar 1.06. ĀKNI reitinga un kredīta kvalitātes pakāpes saskaņošana ir noteikta šo noteikumu 13. pielikumā.

4. tabula. Pozīcijas ar ilgtermiņa un īstermiņa kredīta novērtējumiem

Kredīta kvalitātes pakāpe		Riska pakāpe				
		Vērtspapirizēšanas pozīcijas			Atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcijas	
Citi (ne īstermiņa) kredīta novērtējumi	Īstermiņa kredīta novērtējumi	A	B	C	D	E
1	1	7%	12%	20%	20%	30%
2		8%	15%	25%	25%	40%
3		10%	18%	35%	35%	50%
4	2	12%	20%	35%	40%	65%
5		20%	35%	35%	60%	100%
6		35%	50%	50%	100%	150%
7	3	60%	75%	75%	150%	225%
8		100%			200%	350%
9		250%			300%	500%
10		425%			500%	650%
11		650%			750%	850%
Visi citi kredīta novērtējumi, t.sk. bez reitinga		1 250%				

61. Šā pielikuma 4. tabulas "C" slejā uzrādītās riska pakāpes piemēro tad, ja vērtspapirizēšanas pozīcija nav atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcija un ja vērtspapirizējamo riska darījumu faktiskais skaits ir mazāks par sešiem. Pārējām vērtspapirizēšanas pozīcijām, kas nav atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcijas, piemēro riska pakāpes "B" slejā. Riska pakāpes "A" slejā piemēro tikai tad, ja šī pozīcija ir iekļauta visaugstākās kārtas laidienā. Atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcijām piemēro "E" sleju, riska pakāpes "D" slejā piemēro tikai tad, ja šī atkārtotās vērtspapirizēšanas pozīcija ir atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcijas visaugstākās kārtas laidienā un neviens no bāzes riska darījumiem nav riska darījumu atkārtota vērtspapirizēšana. Nosakot, vai laidiens ir visaugstākās kārtas laidiens, netiek prasīts ņemt vērā maksājamo procentu apmēru vai valūtas atvasināto līgumu maksājumus, apkalpošanas maksu vai līdzīgus maksājumus.

63. Aprēķinot vērtspapirizēto riska darījumu faktisko skaitu, vairākus riska darījumus ar vienu debitoru uzskata par vienu riska darījumu. Riska darījumu faktisko skaitu aprēķina šādi:

$$N = \frac{(\sum_i RDV_i)^2}{\sum_i RDV_i^2},$$

kur:

RDVi ir visu riska darījumu ar i-to debitoru vērtību summa. Ja ir zināma portfeļa daļa, kas ir saistīta ar lielāko riska darījumu (C_1), iestāde var aprēķināt N kā $1/C_1$.";

izslēgt 5. tabulu un 64. punktu;

izteikt 66. punktu šādā redakcijā:

"66. Ievērojot 74. un 75. punktu, saskaņā ar uzraudzības formulas metodi vērtspapirizēšanas pozīcijas riska pakāpe ir riska pakāpe, kas piemērojama saskaņā ar 67.–69. punktu. Riska pakāpe atkārtotas vērtspapirizēšanas pozīcijām nevar būt mazāka par 20 procentiem, un visām citām vērtspapirizēšanas pozīcijām tā nevar būt mazāka par 7 procentiem.";

izteikt 67. punkta formulas parametra "N" skaidrojumu šādā redakcijā:

"N ir riska darījumu faktiskais skaits, kas aprēķināts saskaņā ar 63. punktu. Atkārtotas vērtspapirizēšanas gadījumos iestāde izskata vērtspapirizējamo riska darījumu skaitu portfelī, nevis bāzes riska darījumu skaitu sākotnējos portfeļos, no kurienes cēlušies vērtspapirizējamie bāzes riska darījumi."

28. Izteikt 6. pielikuma 44.3. punktu šādā redakcijā:

"44.3. segtajām obligācijām, kas definētas šo noteikumu 2. pielikuma 1. daļas 12. punktā, – 11.25 procenti;"

29. 7. pielikumā:

izteikt 3.1. punktu šādā redakcijā:

"3.1. novērtēšanas procesa dokumentētās politikas un procedūras. Tās ietver skaidri noteiktus dažādu darbinieku vai struktūrvienību, kas tiek iesaistītas pozīciju novērtēšanas procesā, pienākumus un atbildību, tirgus informācijas avotus un tās ticamības un piemērojamības pārbaudes, pamatnostādnes publiski nepieejamo datu izmantošanai, kas atspoguļo iestādes pieņēmumus par to, kādus faktorus ņems vērā tirgus dalībnieki, nosakot pozīciju cenu, no tirdzniecības veikšanas neatkarīgo struktūrvienību vai ekspertu tirdzniecības portfeļa pozīciju novērtēšanas biežumu, dienas pēdējās cenas izmantošanas pozīciju novērtēšanā kārtību, pārvērtēšanas procedūras, mēneša beigu pārbažu un neregulāro pārbažu procedūras;"

izteikt 4. punktu šādā redakcijā:

"4. Iestāde, kad vien iespējams, novērtē savas pozīcijas pēc tirgus cenas. Pozīciju novērtēšana pēc tirgus vērtības (*marking to market*) ir tāda vismaz vienu reizi dienā veikta pozīciju novērtēšana, kas balstās uz brīvi pieejamu, no neitrāliem avotiem iegūtu dienas pēdējo cenu, piemēram, biržas cenu, vispāratzīto vērtēšanas sistēmu cenu (*screen prices*) vai vairāku neatkarīgu, tirgū atzītu brokeru kotēto cenu (*quotes*).";

izteikt 6. punktu šādā redakcijā:

"6. Ja nav pieejami tirgus dati, iestāde piesardzīgi novērtē pozīciju/portfeli, izmantojot modeli. Par pozīciju novērtēšanu, izmantojot modeli, uzskata jebkuru novērtēšanu, kas balstās uz salīdzināšanu, ekstrapolāciju vai citādiem aprēķiniem, izmantojot tirgus datus.";

izteikt 7.1. punktu šādā redakcijā:

"7.1. iestādes valde pārzina tirdzniecības portfeļa elementus vai citas pēc patiesās vērtības novērtētās pozīcijas, kuru novērtēšanai izmanto modeļus, un apzinās iestādes darbības modelēšanas neprecizitāšu būtiskumu, nosakot riska lielumu vai darbības rezultātu;"

izteikt 12., 13. un 14. punktu šādā redakcijā:

"12. Iestāde izstrādā un piemēro procedūras mazāk likvīdo pozīciju vērtības korekcijas aprēķiniem. Šādas korekcijas ir nepieciešamas, lai papildinātu jebkuru pozīcijas pārvērtēšanu, kas veikta pozīciju iekļaušanai finanšu pārskatos, un tās veic ar mērķi atspoguļot attiecīgās pozīcijas nelikviditāti. Nosakot nepieciešamību koriģēt mazāk likvīdu pozīciju vērtību, iestāde ņem vērā šādus faktorus: laika periodu, kas būtu nepieciešams, lai ierobežotu pozīciju vai tās riskus, cenu svārstīgumu un vidējo pieprasījuma/piedāvājuma cenu starpību, kotēto cenu esamību (tirgus uzturētāju skaits un identitāte) un tirdzniecības apmēra mainīgumu, tirgus koncentrāciju, pozīciju turēšanas periodu, to, cik lielā mērā vērtēšana balstās uz modeļa izmantošanu, un citu modeļa risku ietekmi.

13. Ja tiek izmantots trešās personas novērtējums vai modelis, iestāde izvērtē, vai ir nepieciešamas pozīciju vērtības korekcijas arī mazāk likvīdām pozīcijām, un regulāri pārbauda šādu korekciju lietderību.

14. Attiecībā uz kompleksiem produktiem, tostarp vērtspapirizēšanas darījumiem un n-to saistību nepildīšanas gadījuma kredīta atvasinātajiem instrumentiem, iestāde novērtē vērtību korekciju vajadzību, lai atspoguļotu modeļa risku, kas saistīts ar, iespējams, nepareizas vērtēšanas metodikas izmantošanu, un modeļa risku, kas saistīts ar publiski nepieejamu (iespējams, nepareizu) kalibrēšanas parametru izmantošanu vērtēšanas modelī."

30. Šo noteikumu 3. punkts stājas spēkā vienlaikus ar grozījumiem Kredītiestāžu likuma 35. pantā, kas paredz attiecināt prasību rēķināt norēķinu riska kapitāla prasību uz tirdzniecības portfeļa un netirdzniecības portfeļa riska darījumiem. Pārējie šo noteikumu punkti stājas spēkā 31.12.2011.

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas
priekšsēdētāja vietnieks

J. Brazovskis

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**